

Fra Nenad-Venancije (Josip) Pehar

rođen 1910. u Stubici. Osnovnu školu završio u Trebižatu. Gimnaziju u Širokom Brijegu. Bogosloviju u Mostaru. Filozofski fakultet u Zagrebu. 1943. godine bio je profesor povijesti i zemljopisa u Širokom Brijegu. Početkom veljače 1945. povukao se u Mostar. Tu su ga zatekli partizani i 14. veljače 1945. ga ubili i bacili u Neretvu s ostalim fratrima.

Nježna pjesnička duša, i umjetnička, idealan svećenik discipliniran, a to je zahtijevao i od učenika. Bio je uzorna vladanja. U poniznosti se pokazao kao jedan od đaka. Đaci su ga voljeli, cijenili i nasljedovali. Bio je redovnik u punom smislu riječi. Čovjek molitve i pobožnosti.

O njemu svjedoci - đaci govore:

- Meni nije predavao, no poznavao sam ga i zamišljao kao franjeva kakav treba biti, bio je franjevačkog duha, vedre naravi, pjesnik i rekao bih pravi književnik. Pisao je u raznim listovima - "Luči", "Kršćanskoj obiteji" i "Stopama otaca". Vrlo rado sam čitao njegove napise. Da je dulje živio, ostao bi jedan od istaknutih franjevača-književnika. Bio je svećenik kakvog sam ja svećenika zamišljao. Bio je u susretima s ljudima otvoren i vedar, u društvu ugodan, znao bi se pomalo našaliti, lijepo i prihvatljivo. Pisao je pisma u izmjeni s fra Svetozarom.
- Pročitao sam puno njegovih članaka i zapazio da se tu radi o pravom književniku, to me je, dakako, privlačilo, te bi pitao fratre - tko je on. Posebno sam zapazio njegovo pisanje u almanahu "Stopama otaca". To je bilo vrijedno i s današnjeg motrišta, i može se ubrojiti u pravu književnost. Bio je lirik (I.Bu)
- On je bio u 6. razredu kada sam ja bio u 1, a kako sam bio vanjski đak, nisam imao veze s njim. Poslije sam ga viđao, ponekad bi i razgovarali, a i čitao sam njegove pjesme. Posebno ga se sjećam iz Zagreba, kad će on studirati povijest, a ja crkvenu povijest. Pokazivao mi je nešto i predlagao kako bih trebao usmjeriti svoje povijesne studije, kako bi se poslije mogli upotpunjavati. (B.Pa)
- Bio je ovdje profesor, no meni nije predavao. Doimao mi se kao pravi redovnik, ponizan, mekan kao mjesečina. Sjećam se kada su se blagosivljale profesorske sobe, a mi bi se klerici pridružili uz

meštra. Drugi bi profesori ustali, a on bi kleknuo, jedini i sklopio ruke dok je blagoslov trajao. To je ostavljalo neizbrisiv dojam. (U.Lo)

- Sjećam ga se malo, no to malo je ostavljalo na mene dojam lijepa čovjeka. Bio je dobar profesor i odgojitelj. (A.Se)
- Kratko vrijeme bio mi je i profesor povijesti, te se sjećam nekoliko izražajnih crta. Znam da je bio zgodan čovjek i da se lijepo držao. Imao je lijep habit, kao što se govorilo o fra Didaku, tako je i on meni ostao u sjećanju. (bliski čovjek njegova završetka)
- U 5. razredu mi je predavao zemljopis. Bio je mlad, lijep, pristupačan, dosta sitan, a glavu malo na stranu. Imam neke njegove pribilješke, koje bi fra Jakovu dobro došle. Na mene je vrlo pozitivno djelovao. (D.Be)
- Poznavao sam ga više iz viđenja, no kroz ono što sam čuo i u prolazu vidio to je sve najbolje. Bio mi je "ideal fratra", i kada sam ga viđao, zaželio sam da i ja budem takav. (H.Si)
- Sjećam ga se od 1. razreda gimnazije, a on je bio 6. Nama prvašima od svih je on bio najbliži. Opominjao bi nas, znao bi reći nekima da stegnu opanke ako bi se galamilo on bi rekao neka se okanimo toga. Kao svećenik zanimao se za provincijske stvari, te za povijest provincije i našeg naroda u Hercegovini, posebno običaje. Mene je zadužio da što god čujem da zapišem, no ja nisam za to imao volje. Slijetao bi me da učim turski jer mnogo tih naših stvari ima smješteno u Carigradu. Kako sam bio slabunjava zdravlja, govorio mi je da mi neće biti teško ući u arhiv i vaditi ono što je naše. Htio je ljude oko sebe, one na koje može djelovati, učiniti većima, negoli jesu. (V.Dg)
- Mi smo kolege i mogao bih mnogo toga reći, no izvadit ću pojedinosti. Bio je točan u vršenju svojih dužnosti. Bavio se pjesništvom. Imao je i on svoje pismo, koje je sam izmislio, tako da nije morao skrivati svoje pjesme već ih je pisao svojim jezikom, i nitko mu ih, osim njega, nije mogao čitati. Bio je uzor točnosti i čistoće sobe. Uvijek je bilo sve na svome mjestu. Od olovke do najvećih stvari. Sve je bilo tip-top. Nije bio svadljivac, niti se tukao, no ne znači da nikada baš to nije. No, to su bile dječje igre. Dakle: kao đak bio je primjeren, jer se u njega moglo ugledati u svemu (strogi ocjenjivač)
- Bio mi je profesor. Mi nismo pohađali šesti razred, nego smo polagali ispite kod naših profesora, i to povijest, koju je on preda-

vao. On je za mene bio čovjek pun dostojanstva i ljubavi. To je za mene bio razgovor, a ne ispit. Nezaboravno je to. Moje znanje vjerojatno nije bilo znanje (bile su takve prilike), no on je to učinio na dostojanstven način. Poslije svoje smrti javio se čč.ss. u Mostaru: "ne bojte se sve će se dobro svršiti". To mi je rekao fra Srećko Granić. Ja stojim iza toga da se tolika dobrota javila nekome na neki način. Kako? s nebesa se javljaju, ja to ne znam, ali sigurno se javio. Ja mislim da sam dužan to reći ovdje. Meni nije trebalo zavaravanje. (I.Bu)

11.3. Novi val znanja (nositelji modernizma)

Fra Bruno (Silvije) Adamčik

rođen 1908. u Konjicu, gdje završava osnovnu školu. Gimnaziju završava u Širokom Brijegu. Bogosloviju studira u Mostaru i u Wrocławu (tada njem. Breslau), a glazbenu akademiju i filozofski fakultet završava 1939. u Bratislavi. Profesor glazbe je u Širokom Brijegu do kraja, kada odlazi na Hrvatski križni put, gdje mu se zatire trag 15. svibnja 1945. Grob mu se ne zna.

Odan svome profesorskom glazbenom zvanju, mladenački poletan, franjevački veseo nastojao je u đaka dobiti naklonost glazbi. Od svih đaka je posebno cijenjen. Znao je nadići prirodne i materijalne razlike. Vrlo elegantan u odijevanju i hodu cijenjen je kao ozbiljan i discipliniran čovjek - fratar - profesor - dostojanstven, uljudan.

Sve do odlaska Dr. fra Branka Marića (našeg glazbenog teoretičara) bio je nerazdvojni suradnik, kojega se moralo zapaziti zbog ugladenog državanja i lijepih manira, umjetničkog zanesenjaka u glazbeni žanr, pijaniste i kompozitora. Pratio je fra Branka, skoro ga oponašao. Prvi se fotografijom počeo baviti fra Branko, odmah za njim nastavio je to i fra Bruno. Dirigirati i voditi zbor je nastavio nakon odlaska fra Branka. No nadišao ga je kao kompozitor nabožnih, ali i radoljubnih kompozicija.

Svaki rad bi započinjao molitvom i svojom "Sv. Cecilija - moli za nas". Fizički je bio vrlo lijep muškarac, ali i velike dobrote i smi-

Jozo Tomašević - Koška

ISTINA O UBIJENOJ GIMNAZIJI

